

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1916 kl. 4 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 3, i anledning av herr Kaijsers motion, nr 28, angående omarbetning av gällande reglementariska föreskrifter för riksdagen.

Uti en inom andra kammaren avgiven och till kammarens femte tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 28, har herr Kaijser hemställt, att riksdagen måtte besluta att låta omarbeta de reglementariska föreskrifter, som riksdagen år 1868 i enlighet med § 87 riksdagsordningen antagit; samt uppdraga åt det utskott, till vilket detta ärende remitterats, att komma med förslag antingen till dylik omarbetning eller till vilken dylik omarbetning bör anförtros. *Motionen.*

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Syftet med den förevarande motionen, att utnyttja riksdagstiden på ändamålsenligaste och effektivaste sätt, är givetvis mycket beaktansvärt. Under senare tider har också uppmärksamheten i mycket hög grad varit riktad på denna fråga, och många förslag ha framställts. Dessa ha emellertid vid en närmare granskning ofta visat sig icke kunna leda till det åsyftade resultatet. Åtskilligt har dock åstadkommits. Den mest genomgripande förändringen vidtogs år 1909, då i grundlagarna bestämmelser infördes om viss begränsning av tiden för motionsavgivande, ett nytt ständigt utskott, jordbruksutskottet, tillskapades, och omfattande ändringar i fördelningen av ärendena mellan de olika utskotten företogs. Och under de senare åren har ju riksdagen inom den ram, grundlagarna giva, sökt genom sina egna organ i praxis på bästa sätt ordna arbetet. Trots allt *Utskottet.*

har det emellertid visat sig omöjligt att undvika den starka forceringen av arbetet och anhopningen av ärenden till avgörande under riksdagens sista tid.

I motionen har bl. a. framförts, att det utan tvivel är önskvärt, att riksdagens ledamöter vid såväl utskottens som kamrarnas sammanträden söka begränsa den tid de taga i anspråk för sina anförenden, genom att begagna sig av ett kort och koncist framställningssätt, men, såsom motionären framhåller, blir detta de enskilda ledamöternas sak.

Motionären har vidare tänkt sig, att något skulle kunna vinnas för syftet att utnyttja riksdagstiden genom en del ändringar av och tillägg till de enligt 87 § riksdagsordningen antagna reglementariska föreskrifter för riksdagen. Bland annat anser motionären, att det borde kunna föreskrivas en bestämd arbetstid för utskotten och att sålunda dessas rätt att själva bestämma över sina sammanträdestider skulle avskaffas. Ur många synpunkter synes emellertid en sådan föreskrift vara synnerligen olämplig. Endast trenne omständigheter skola här anföras: 1:o att behovet av längre eller kortare och flere eller färre utskottssammanträden är beroende av så många och växlande faktorer, framför allt av antalet och beskaffenheten av de kungl. propositioner och motioner, som hänvisats till vederbörande utskott, samt beträffande de förra och av dem föranledda motioner även av den tid under riksdagen, vid vilken de avlämnats; 2:o att utskottens sammanträdestid måste i viss mån lämpas efter kamrarnas sammanträden; och 3:o att utskottens arbete icke uteslutande består uti sammanträden in pleno eller på avdelningar, utan även till en viss grad utgöres av och beror av dess ledamöters och kansliers arbete mellan sammanträdena.

Genom den anhopning till riksdagens allra första dagar av samtliga vid varje riksdag förekommande val, varom motionären synes vilja ha införd en föreskrift, torde icke mycket vara att vinna. Igångsättandet av ett så omfattande och komplicerat arbete som en riksdags med alla dess utskott och nämnder m. m. måste givetvis taga en rätt avsevärd tid. Men för att påskynda detta igångsättande har t. ex. tiden för val av ständiga utskott i grundlagen inskränkts till 6 dagar efter riksdagens öppnande och i motionstiden viss begränsning gjorts så nyligen som 1909 genom den då företagna grundlagsändringen. I varje fall torde icke mycket vara att vinna genom bestämmelser i de reglementariska föreskrifterna för riksdagen. Om t. ex. där stadgades, att val till de tillfälliga utskotten skola förrättas under första veckan av riksdagen, så skulle detta för flertalet ärendens behandling inom dessa utskott icke ha någon betydelse, då riksdagsordningen medgiver en tid av 20 dagar från riksdags öppnande

för avlämnande av motion i ämne, som tillhör tillfälligt utskotts behandling. Dock synes det utskottet önskvärt, att de tillfälliga utskotten tillsättas så snart som möjligt efter riksdagens början, eftersom beträffande en del tidigt väckta motioner, nämligen sådana som fordra mer vidlyftig utredning, det är av vikt, att utskottsarbetet påbörjas fortast möjligt.

Vidare har motionären anført, att det vore onödigt att under februari månad hålla två diskussionsplena i veckan. Härtill är endast att anmärka, att sedan några år tillbaka den praxis införts, att under riksdagens första skede tiden för de rätt fåtaliga arbetsplena, som då behöva förekomma i kamrarna, utsättes till en senare timme på dagen, för att utskotten under förmiddagen skola vara oförhindrade att hålla sammanträden.

Av vad ovan anförts framgår, att utskottet icke kunnat finna, att de av motionären åsyftade tilläggen till omförmälda reglementariska föreskrifter äro ägnade att befrämja det önskemål, som ligger bakom motionen. Och icke heller genom en omarbetning av dessa formella föreskrifter i andra avseenden lärer något vara att vinna.

Utskottet får sålunda hemställa,

att förevarande motion ej måtte föranleda någon
andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1916.

På utskottets vägnar:

GUNNAR LÖWEGREN.

Vid ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Löwegren, Bengtsson i Göteborg, Åkerlindh, Thore, Sundberg, Eurén, Ericson i Funäsdalen, Zander, Runefors och Jönsson i Fridhill.
